

Marius Matichescu
(coordonator)

Ioan Păscuță
Alexandru Drăgan
Laurențiu Țîru

**Barometrul de opinie publică
asupra calității vieții
în municipiul Timișoara**

Raport de cercetare

Editura Universității de Vest
Timișoara, 2018

Lista de figuri.....	7
Lista de tabele	9
Introducere	15
Particularitățile analizei.....	17
Direcția în care se îndreaptă Timișoara	20
Două profile: mulțumitul și nemulțumitul de serviciu	21
Contează etnia?	25
Influența capitalului social	26
Mulțumirea față de faptul că locuiesc în Timișoara	27
Infrastructura, structura și facilitățile orașului.....	30
Mulțumirea față de transportul în comun.....	30
Mulțumirea față de serviciile de sănătate. Doctori și spitale	34
Mulțumirea față de facilitățile sportive	38
Mulțumirea față de facilitățile culturale	41
Mulțumirea față de școli, grădinițe și creșe.....	44
Mulțumirea față de locurile de joacă pentru copii	48
Mulțumirea față de spațiile publice	52
Mulțumirea față de iluminatul public	55
Mulțumirea față de accesul la magazine și supermarketuri.....	58
Percepția timișorenilor asupra orașului	61
Oportunități de angajare	61
Spații locative.....	65
Prezența imigranților.....	69
Integrarea imigranților	72
Sentimentul de siguranță în orașul Timișoara	76
Sentimentul de siguranță în cartier.....	79
Majoritatea oamenilor din cartierul meu sunt de încredere.....	83
Eficiența aparatului administrativ în rezolvarea problemelor oamenilor	87
Încrederea față de administrația publică a orașului Timișoara	90
Autoritățile publice cunosc problemele reale ale locuitorilor din Timișoara	93
Calitatea mediului înconjurător	95
Mulțumirea față de calitatea aerului	95
Mulțumirea față de nivelul zgomotului.....	99
Satisfacția față de gradul de curățenie	102
Mulțumirea față de spațiile verzi și parcuri.....	106
Percepția asupra calității propriei vieți	109
Satisfacția față de modul de viață.....	109
Satisfacția față de locul de trai.....	113
Satisfacția față de banii pe care îi au.....	117
Satisfacția față de locul de muncă.....	121
Concluzii.....	125

Introducere

Barometrul de opinie publică al orașului Timișoara a fost realizat de către Departamentul de Sociologie al Facultății de Sociologie și Psihologie din cadrul Universității de Vest din Timișoara și are ca scop identificarea opiniei cetățenilor cu privire la principalele probleme ale orașului. Acest demers continuă barometrele de opinie realizate anterior în anii 2008, 2009, 2010 și 2011, cu o metodologie nouă.

Sondajul de opinie publică a fost realizat în perioada 11-25 noiembrie 2016 pe un eșantion de 1427 persoane cu vârsta de peste 18 ani. Marja de eroare este +/- 2,6% pentru un nivel de încredere de 95%. Culegerea datelor s-a făcut prin interviu față în față realizat la domiciliul respondentului. În cadrul studiului au fost utilizate 175 puncte de plecare din cele 23 de cartiere, așa cum sunt ele evidențiate în Planul Urbanistic General al Primăriei Timișoara.

Cercetarea este structurată pe analiza celor cinci dimensiuni utilizate în cadrul Eurobarometrului *Quality of Life in European Cities*: satisfacția cu privire la condițiile de viață din oraș, opinia oamenilor despre orașul lor, satisfacția cu privire la problemele de mediu, satisfacția cu privire la viața personală și identificarea celor mai importante trei probleme ale orașului.

Colectarea datelor și analiza descriptivă a rezultatelor a fost realizată de o echipă formată din membrii Departamentului de Sociologie: lector univ. dr. Marius Matichescu (*coordonator proiect*), conf. univ. dr. Ioan Pășcuță, lector univ. dr. Laurențiu Țăru, lector univ. dr. Daniel Luches, lector univ. dr. Atalia Onițiu, asist. univ. dr. Simona Dabu, asist. univ. dr. Sînziana Preda.

Raportul a fost redactat de Marius Matichescu – Departamentul de Sociologie, Asist. univ. dr. Alexandru Drăgan – Departamentul de Geografie și CS III dr. Viorel Proteasa, Centrul de Politici Publice. Contribuții semnificative la analiza statistică a avut Prof. univ. dr. Robert Reisz – Departamentul de Științe Politice.

Metodologia de cercetare și chestionarul utilizat în această cercetare, au fost concepute și dezvoltate în concordanță cu literatura de specialitate de către lector univ. dr. Marius Matichescu.

Demersul nostru ar fi fost unul mai puțin complex fără suportul și informațiile oferite de: Inspectoratul Școlar Județean Timiș, Primăria Timișoara, Direcția de Sănătate publică Timiș, site-ul www.timisoreni.ro, studiul realizat de către prof. univ. dr. Mihai Lungu (www.nanodep.com), Departamentul pentru Cercetare Științifică și Creație Universitară și Departamentul Relația cu Mediul Preuniversitar din cadrul UVT, și implicarea prof. univ. dr. Mihaela Tomiță și a lector univ. dr. Miodrag Popov – Universitatea Politehnică Timișoara (UPT).

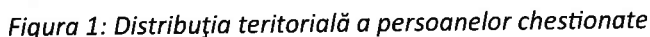
Diseminarea rezultatelor și promovarea raportului de cercetare a fost realizată cu ajutorul Biroului pentru Relația cu Mediul Socio-Economic și a Departamentului de Comunicare, Imagine și Marketing Institutional din cadrul UVT. În cadrul evenimentului public de prezentare a rezultatelor obținute, o contribuție semnificativă pentru contextualizarea problemelor în raport cu realitățile urbei timișene au avut moderatorii celor trei secțiuni: Educație – conf. univ. dr. Mariana Crașovan (UVT), Transport – lector univ. dr. Mihai Danciu (UPT), Sănătate – prof. univ. dr. Dan Gaiță – Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” Timișoara.

Particularitățile analizei

Un barometru de opinie, în forma cea mai des întâlnită, descrie opiniile respondenților în raport cu subiectele cercetării. Aceasta este și o primă miză a acestui raport, și anume să prezentăm starea de fapt, la nivelul orașului în raport cu dimensiunile vizate de acest studiu: infrastructura și facilitățile orașului, problemele de mediu și percepția timișorenilor asupra orașului și asupra calității propriei vieți.

Însă nu ne-am oprit aici. Ne-am propus să răspundem la următoarea întrebare: ce determină mulțumirea, respectiv nemulțumirea respondenților? Care este legătura dintre realitatea pe care o considerăm obiectivă, care ține de decizia administrației publice și de politicile implementate, și opinia timișorenilor. În acest scop, un prim demers a constat în explorarea legăturilor dintre, pe de o parte, caracteristicile respondenților și opinii, iar, pe de altă parte, între distribuția respondenților pe cartiere și opinii. Am utilizat delimitarea cartierelor așa cum sunt ele definite în Planul Urbanistic General al Primăriei Timișoara. Distribuția teritorială a respondenților este prezentată în Figura 1, mai jos. Distribuția eșantionului pe cartiere a fost calculată proporțional cu populația cartierelor, ceea ce permite efectuarea de comparații între cartiere. După cum scriam mai sus, interpretăm diferențele semnificative între opiniile respondenților ca fiind determinate de realități obiective, determinate de politici sau care pot fi schimbate prin decizii administrative, prezumând distribuția spațială inegală a acestor caracteristici ale realităților obiective – ex: vom analiza părerile timișorenilor despre poluare în relație cu măsurătorile care indică nivelul de poluare a aerului în zona în care locuiește.

Într-o manieră concretă, pentru o bună înțelegere a factorilor care influențează opiniile timișorenilor, demersul nostru științific a vizat raportarea atât la elemente ce țin de specificitatea respondentului cât și la elemente ce țin de realitatea obiectivă în care aceștia trăiesc. Astfel a fost testat cât de mult sunt influențate răspunsurile în raport cu următorii factori: caracteristicile socio-demografice ale respondenților, capitalul social al acestora și realitățile obiective specifice fiecărui domeniu analizat (transport, educație, sănătate, mediu).

- Gen (Masculin/Feminin)
- Locul nașterii (Timișoara/ Altă localitate)
- Etnie (Român/Maghiar/German/Sârb/Altă etnie)
- Nivel de educație (Fără școală/ Școală primară/ Gimnaziu/ Liceu/ Școală profesională/ Studii superioare)

- Vârsta
- Venit
- Religia (Ortodoxă/ Romano-catolică/ Greco-catolică/ Neoprotestantă)

- prezența străinilor în oraș este bună pentru orașul Timișoara;
- străinii care locuiesc în Timișoara sunt bine integrați;

- mă simt în siguranță în orașul Timișoara;
- mă simt în siguranță în cartierul meu;
- în general, majoritatea oamenilor din cartierul meu sunt de încredere.

Datele obiective, în raport cu care au fost analizate rezultatele obținute au fost după cum urmează:

Transportul în comun

- Numărul stațiilor de transport în comun prezente pe o distanță de 5, 10 și 15 minute de mers pe jos;
- Distanța până la cea mai apropiată stație de transport în comun;
- Numărul de linii de transport în comun prezente în cea mai apropiată stație;
- Numărul de stații deservite de cea mai apropiată stație de transport în comun.

Educație

- Numărul de școli/grădinițe prezente pe o distanță de 5, 10 și 15 min de mers pe jos;
- Diversitatea școlilor în funcție de nivelul de educație și profil;
- Rezultatele la examenele naționale (Examen de capacitate, Examen de bacalaureat).

Sănătate

- Numărul de unități medicale prezente pe o distanță de 5, 10 și 15 min de mers pe jos;
- Distanța până la cea mai apropiată unitate medicală.

Mediu

- Nivelul de poluare cu particule în suspensie identificat de cea mai apropiată stație de măsurare;
- Nivelul de poluare fonică determinat de traficul feroviar ;
- Nivelul de poluare fonică determinat de traficul rutier.

Desigur, abordarea noastră are mai multe limite. Una dintre ele, evidențiată în conferința de prezentare a raportului, este că populația de studiu este perimetrată la nivelul orașului Timișoara și nu include localitățile peri-urbane. Aceasta, ca și alte aspecte vor fi optimizate în cadrul următoarelor ediții ale Barometrului de opinie publică asupra calității vieții în Timișoara.

Dirrecția spre care se îndreaptă Timișoara

Întrebați cum apreciază evoluția Timișoarei, 64,3% dintre respondenți consideră că aceasta este bună, în timp ce 20,8% consideră că orașul în care locuiesc se îndreaptă într-o direcție greșită. 14,9% dintre respondenți nu sunt siguri în ce direcție se îndreaptă orașul Timișoara, potrivit răspunsurilor la chestionar (Figura 2). Per ansamblu, putem spune că populația analizată este optimistă în privința viitorului orașului.

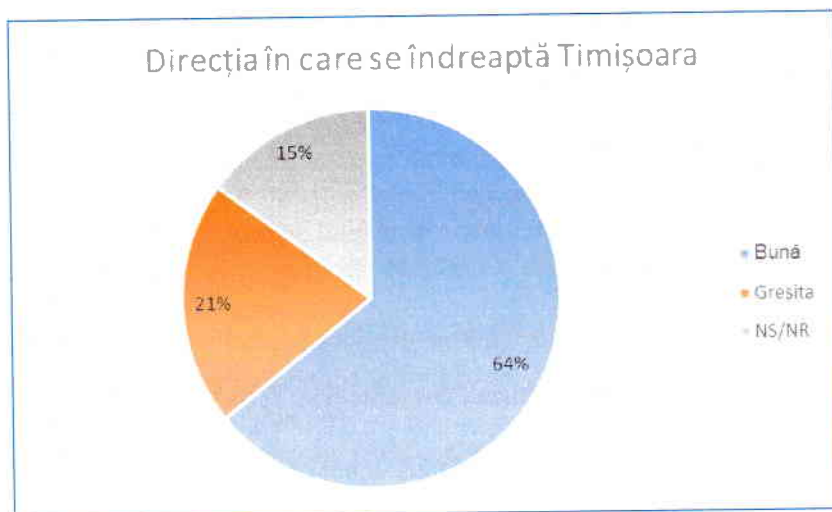

Figura 2: Dirrecția în care se îndreaptă Timișoara

Este acest optimism determinat de calitatea diferențiată a locuirii, în diferite cartiere ale orașului? Rezultatele testului Kruskal-Wallis nu indică diferențe semnificative în această privință între opiniile respondenților, în funcție de cartierele în care locuiesc aceștia ($\chi^2 = 32.081$, Sig. = .076, df=22, N=1164).

Cum putem explica atunci diferențele de opinie, dacă prima ipoteză a fost invalidată? Testele efectuate nu indică diferențe de opinie semnificative între cei născuți în Timișoara și cei născuți în alte orașe ($\chi^2 = .020$, Sig. = .887, df=1, N=1158). Nici genul sau religia nu explică diferențele de opinie (Gen: $\chi^2 = 3.649$, Sig. = .056, df=1, N=1161, Religie: $\chi^2 = 8.797$, Sig. = .117, df=5, N=1144).

Două profiluri: mulțumitul și nemulțumitul de serviciu

Considerăm că o explicație a nivelului de mulțumire ține de stilul de viață. Vârsta, nivelul de educație și venitul sunt relevante pentru mulțumirea față de evoluția orașului. Optimismul privind direcția în care se îndreaptă orașul este asociat cu tinerețea, nivelurile superioare de educație și de venit. Respondenții în vârstă, cei care nu au beneficiat de educație superioară și cei care câștigă mai puțin tind să fie mai nemulțumiți de direcția în care se îndreaptă orașul. Ilustrăm aceste rezultate prin relația dintre vârstă și opinia privind viitorul orașului. Cei mai încrezători sunt tinerii cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani; dintre aceștia, 84,9% apreciază evoluția Timișoarei ca fiind bună. Procentul este semnificativ mai mic în rândul celor cu vârste de peste 65 de ani : 63,7% (Figura 3).

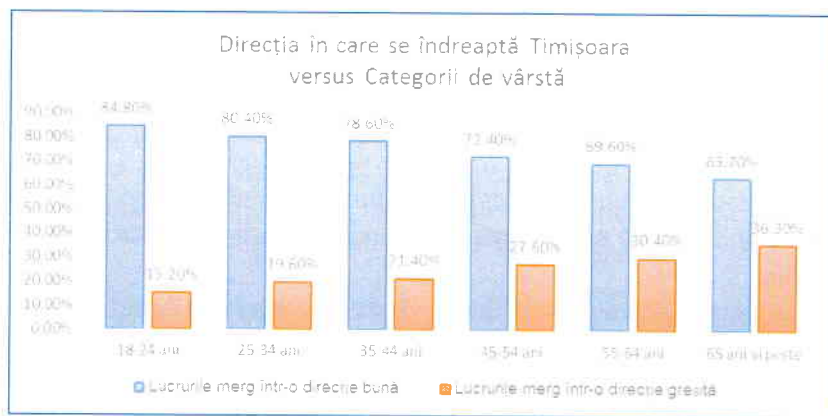

Figura 3: Direcția în care se îndreaptă Timișoara versus Categoriile de vârstă

După cum arată testul Mann-Withney, diferențele de opinie sunt semnificative. Asocierea dintre venit, vârstă, nivel de educație și opinia referitoare la direcția în care se îndreaptă orașul este puternică – nivelul de semnificație pentru toate cele trei corelații non-parametrice este .000, însă aceste variabile explică .170, .135, respectiv .077 din variație (corelație Spearman).

Corelația între nivelul de venit și educație este puternică ($\text{sig.}=.000$) și însemnată .433. Vârsta și venitul sunt și ele corelate, relația dintre ele fiind puternică ($\text{sig.}=.000$). Valoarea coeficientului de corelație Spearman, .240, este mai mare decât în cazul asocierii cu opinia privind viitorul orașului, însă este mai puțin spectaculoasă decât în cazul relației între educație și venit. Explicația constă în evoluția veniturilor, care nu este liniară. Veniturile scad brusc pentru categoria de vârstă 65 plus, în timp ce categoria de vârstă care raportează cele mai mari venituri este 35-44 ani. În același timp, grupa de vârstă 18-24 de ani are venituri mici, după cum evidențiază testul Kruskal-Wallis – care este puternic semnificativ ($\chi^2 = 167.941$, $\text{Sig.} = .000$, $\text{df}=1$, $N=935$):

Tabelul 1: Testul Kruskal-Wallis Intervale de vârstă și venit

Intervale de vârstă	N	Venitul în ultima lună: rangul mediu
18-24 de ani	106	376.81
25-34 de ani	178	573.04
35-44 de ani	176	593.52
45-54 de ani	144	532.77
55-64 de ani	165	402.18
65 de ani și peste	166	289.74
Total	935	

Rezultatele testului sugerează că venitul explică chiar mai mult decât ne arată coeficientul de corelație pentru respondenții cu vârsta mai mare de 35 de ani.

Care este legătura dintre venitul, vârsta și nivelul de educație raportate și satisfacția față de stilul de viață? Construim satisfacția față de stilul de viață prin patru variabile (dihotomice), mulțumirea față de:

- „Banii pe care îi aveți”
- „Felul în care trăiți”
- „Locul în care trăiți ”
- „Serviciul pe care îl aveți”

Tabelul 2: Corelația dintre venit, vârstă, nivelul de educație și satisfacția față de stilul de viață.

Satisfacția față de calitatea vieții:		Vârsta	Venitul în ultima lună	Ultima școală absolvită
Banii pe care îi aveți	Spearman rho	-.161**	.356**	.149**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000
	N	1334	931	1292
Felul în care trăiți	Spearman rho	-.102**	.218**	.104**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000
	N	1356	935	1314
Locul în care trăiți	Spearman rho	.050	.014	.056*
	Sig. (2-tailed)	.068	.676	.044
	N	1358	935	1316
Serviciul pe care îl aveți	Spearman rho	-.009	.268**	.124**
	Sig. (2-tailed)	.774	.000	.000
	N	1030	741	999

Majoritatea relațiilor dintre valorile raportate și percepția subiectivă asupra propriei bunăstări sunt semnificative (vezi Tabelul 3). Nu am găsit o relație între vârstă și satisfacția față de serviciul avut. Odată cu înaintarea în vârstă, timișorenii sunt mai puțini mulțumiți de propria bunăstare, în timp ce venitul și nivelul de educație sunt corelate pozitiv cu satisfacția. Influența venitului este cea mai mare – mai puțin în ceea ce privește satisfacția față de locul în care trăiesc respondenții, variabilă cu care relația nu este semnificativă statistic.

Tabelul 3: Corelație „Cum apreciați evoluția Timișoarei?” și satisfacția față de calitatea vieții

Satisfacția față de calitatea vieții:		Banii pe care îi aveți	Felul în care trăiți	Locul în care trăiți	Serviciul pe care îl aveți
Cum apreciați evoluția Timișoarei?	Coef. corelație	.168**	.147**	.174**	.098**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.004
	N	1159	1160	1138	881

Ca și în cazul vârstei, venitului și nivelului de educație raportate, influența bunăstării percepute este semnificativă statistic. Chiar și valorile coeficienților

de corelație sunt comparabile. Pe baza acestor rezultate avansăm următoarea explicație:

- timișorenii mulțumiți de propriul stil de viață consideră că direcția în care se îndreaptă Timișoara este una bună. Acești timișoreni sunt cei ce capitalizează evoluția economică din ultimii ani și care beneficiază de avantajele contextului (mobilitate, deschidere internațională etc.). Cum categoria de vârstă care raportează cele mai mici venituri este cea a celor care au mai mult de 65 ani, ne așteptăm ca nemulțumirea să fie accentuată de sentimentul depravării de resurse;

- timișorenii nemulțumiți de propriul stil de viață sunt mai critici la adresa direcției în care se îndreaptă orașul. Nivelul de educație scăzut, veniturile scăzute și înaintarea în vârstă limitează accesul la resursele existente la nivelul orașului, ceea ce induce o scădere a calității vieții. Dată fiind relația semnificativă ce există între insatisfacția asupra calității propriei vieți și aprecierea direcției în care se îndreaptă Timișoara ca fiind greșită, apreciem că această categorie necesită o atenție sporită din partea autorităților.

Am analizat influența vârstei asupra mulțumirii față de un set de factori care considerăm noi că sunt ilustrativi pentru investițiile publice din ultimii ani. Relația dintre vârstă și mulțumirea față de spațiile publice nu este semnificativă ($\text{sig}=.373$, $\chi^2=5.367$, $N=1336$), în schimb este semnificativă, dar slabă și negativă, relația dintre vârstă și mulțumirea față de spațiile verzi ($\text{sig}=.01$, Spearman rho $=-.094$, $N=1345$). Cu alte cuvinte, cu creșterea în vârstă, timișorenii au o ușoară tendință de a fi nemulțumiți de spațiile verzi.